

Bak?c?l?k ?yilik ?l?e?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bak?c?l?k ?yilik ?l?e?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17208>

Özet

Bakçılık ?yilik Ölçeği, kronik hastalığı olan çocukların bakıcılarının yaşı psikolojik durumu ve iyilik halini de?erlendirmek amacıyla uyarlanmış bir psikolojik ölçektir. Bu ölçek, 2008 yılında Demirtepe tarafından Orta Do?u Teknik Üniversitesi'nde hazırlanan bir yüksek lisans tezi kapsamında Türkçe'ye kazandırılmıştır. Ölçeğin temel uygulama alanı, özellikle **lösemi** gibi ciddi sağlık sorunları olan çocukların birincil bakıcılarının maruz kaldığı stresi, baka çkma stratejilerini ve genel yaşam kalitesini ölçmektir.

Ölçek, bakçılık rolünün birey üzerindeki yükünü ve bu yük karşısında bakıcının sürdürdüğü psikolojik adaptasyon düzeyini nicel olarak belirlemeyi amaçlar. Elde edilen veriler, bakıcılara yönelik destekleyici müdahale programlarının tasarlanması ve mevcut stres modelinin Türk kültüründeki geçerliliğinin test edilmesi için kritik öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Bakçılık, ?yilik Hali, Bakıcı Stresi, Lösemi, Kronik Hastalık, Psikometrik Uyarlama, Yüksek Lisans Tezi.

Yazarlar

Demirtepe, D. (Uyarlayan)

Amaç

Bakçılık ?yilik Ölçeği'nin temel amacı, yoğun ve uzun süreli **bakçılık** görevini üstlenen bireylerin (genellikle ebeveynler) öznel iyi olma durumları ve yaşlıkların stres seviyelerini ölçmektir. Ölçek, bakçılık deneyiminin duygusal, sosyal ve potansiyel olarak fiziksel sonuçları de?erlendirerek, bu popülasyonun ihtiyaç duyduğu destek mekanizmaları belirlemeye yardımcı olur.

Ölçek, Demirtepe'nin çalışmasında belirtildiği üzere, bakçılık stres modelinin ampirik olarak test edilmesine hizmet etmiştir. Bu, sadece betimleyici bir ölçüm aracı olmaktan öte, teorik çerçeveleri doğrulamak ve bakıcıların stresle baka çkma mekanizmaları daha derinlemesine anlamak için kullanılan bir araçtır.

Yapı

Bakçılık ?yilik Ölçeği, birincil olarak bireyin **bakçılık** rolünden kaynaklanan zorluklara rağmen sürdürdüğü genel **psikolojik iyilik halini** ölçen bir yapıdır. Bu yapı, genellikle bakıcının yaşam doyumu, umutluluk, pozitif yeniden de?erlendirme ve bakım verme faaliyetlerinden elde edilen

anlam gibi pozitif psikoloji bileşenlerini kapsar. Aynı zamanda, bakçelik yükünün neden olduğu duygusal tükenme veya olumsuz duygusal durumlarla ilgili maddeleri de içerebilir.

Ölçeğin çok boyutlu olduğu varsayılmaktadır ve ölçülen yapının derinliği, bakçelin algılanan sosyal desteğini ve zorlayıcı koşullar altında kişisel kaynakların ne kadar etkin kullandığını ortaya koyar. Bu, psikolojik dayanıklılığın ve **adaptasyonun** önemli bir göstergesidir.

Geçerlik

Bakçelik ?yilik Ölçeği'nin Türkçe uyarlamasına ait geçerlik verileri bu kaynakta detaylı olarak sunulmamıştır. Ancak, bir uyarlama çalışması olan Demirtepe (2008) yüksek lisans tezinde, ölçeğin yapı geçerliliğini (faktör yapısının orijinal ölçekle tutarlılığı) ve ölçüt bağımlı geçerliliğini (ilgili diğer kriterlerle korelasyonu) destekleyen kapsamlı analizlerin yer aldığını beklenmektedir. Geçerlik çalışmaları, ölçeğin gerçekten bakçelik iyilik halini ölçtüğünü kanıtlaması esastır.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik katsayılarına ilişkin spesifik istatistiksel değerler bu özet içeriğinde belirtilmemiştir. Güvenirlik, ölçeğin tutarlı sonuçlar üretme yeteneğini ifade eder. Demirtepe (2008) tezinde, ölçeğin iç tutarlılığı (örneğin, **Cronbach Alfa** katsayısı) ve muhtemelen test-tekrar test güvenilirliğini inceleyen analizlerin sunulmuş olması gerekmektedir. Bu güvenirlik verileri, ölçeğin klinik ve araştırma amaçlı kullanılmalarının güvenilirliğini sağlamaktadır.

Faktör Analizi

Bakçelik ?yilik Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanması (adaptasyonu) sırasında, orijinal ölçeğin faktör yapısının Türk popülasyonunda da geçerli olup olmadığını incelemek amacıyla faktör analizleri (Açıklayıcı ve/veya Doğrulayıcı) kullanılmıştır. Bu analizler, ölçek maddelerinin hangi alt boyutlar altında toplandığını ve bu boyutların teorik olarak beklenen **bakçelik stresi** ve iyilik hali yapıları ile ilişkilerini belirlemek için önemlidir. Faktör analizinin sonuçları, ölçeğin yapısal geçerliliğinin temelini oluşturur.

Ölçek Yapısı

Test Tipi: Uyarlama (Adaptasyon). Ölçek, başka bir dildeki orijinal bir ölçeğin psikometrik süreçlerle Türkçe'ye çevrilmesi ve kültürel uygunluğunun sağlanmasıyla elde edilmiştir.

Format: Kendini Değerlendirme Ölçeği. Tipik olarak Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullanılarak bakçeliklerin kendi deneyimlerini rapor etmelerini gerektirir. (Derecelendirme bilgisi orijinal kaynakta eksiktir.)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama dili).

Popülasyon Grubu: Kronik veya ya?am? tehdit eden hastal??? olan çocuklar?n birincil bak?c?lar?.

Ya? Grubu: Yeti?kin (Bak?m verenler).

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal??mas? (Demirtepe, 2008), **lösemi** hastas? çocuklar?n bak?c?lar? üzerinde gerçekte?tirilmittir.

Test Metodolojisi: Uygulama, bireysel veya grup halinde ka??t-kalem format?nda veya dijital olarak gerçekte?tirilebilir.

Anahtar Kelimeler

Bakç? Yüğü, Psikolojik ?yilik, Çocuk Onkolojisi, Stres Modeli, Psikometri, Sosyal Destek, Bakçılık.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?il.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?il.

Yaz??ma Adresi: Orta Do?u Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara (Uyarlama çal??mas?n?n yap?ld??? kurum).

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: Ölçe?in Türkçe uyarlamas? 2008 y?I?nda tamamlanm??t?r.

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m?, orijinal geli?tiricilerinin ve uyarlamay? yapan Demirtepe'nin (2008) belirledi?i akademik ve etik kurallara tabidir. Akademik ara?t?rmalarda kullan?m için genellikle tezin referans gösterilmesi gerekmektedir. Ticari kullan?m için ek izinler gerekebilir.

Kaynaklar

Demirtepe, D. (2008). *Testing the caregiver stress model with the caregivers of children with leukemia* (Master's thesis). Orta Do?u Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. Tezin tam metnine YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?im sa?lanabilir: tez.yok.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: bakicilik-iyilik-olcegi-toad.pdf

Bak?c?I?k ?yilik ?lçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

?lçe?k maddeleri bu kaynakta sa?lanmam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM